

Finansdepartementet
PB 8008 Dep
0030 Oslo

Oslo, 28.1.2010
Vår ref.: EK

Høring – rapportering om samfunnsansvar

Det vises til Finansdepartementets høring ved brev 26. oktober 2010 av rapporten fra arbeidsgruppen for CSR-rapportering med lovforslag om at store foretak skal gi opplysninger om sitt arbeid med samfunnsansvar i årsberetningen eller i en egen rapport om samfunnsansvar.

Bedriftenes samfunnsansvar står høyt på agendaen både i næringslivet og hos myndighetene. Vi ser også en gradvis økende oppmerksomhet blant bedriftene om betydningen av å vise samfunnsansvar. Revisorforeningen følger denne utviklingen nøye, og vi er bevisste på at revisjonsbransjen bør spille en viktig rolle i å bekrefte opplysninger også på dette området. Bekreftede opplysninger om klimagassutslipp som er en følge av foretakets virksomhet, er et sentralt og særlig aktuelt eksempel på det.

På tross av større oppmerksomhet her i landet, er det vårt inntrykk at arbeidet har kommet lenger i mange andre land. Vi tror derfor ikke det er tilstrekkelig med bare frivillige ordninger for å få til en ønsket utvikling på dette området. I Danmark har reaksjonene fra næringslivet på tilsvarende regler som de arbeidsgruppen har foreslått, i all hovedsak vært positive. Revisorforeningen støtter derfor at det innføres krav til samfunnsansvarsrapportering. Vi mener dette er et nødvendig og riktig skritt i retning av mer åpenhet og bevisste holdninger til samfunnsansvar i næringslivet.

Foretak som omfattes av forslaget

Revisorforeningen støtter at kravet til redegjørelse om samfunnsansvar i første omgang avgrenses til store foretak. Det er lettere å forsvare byrdene for store foretak. Det bør stilles større krav til åpenhet om samfunnsansvar for foretak som retter seg mot en større gruppe investorer eller på annen måte har en allmenn interesse.

Vi mener det er grunn til å se nærmere på hvilke foretak som skal regnes som store i denne sammenhengen. Store foretak omfatter etter regnskapsloven § 1-5 allmennaksjeselskaper (nr. 1) og børsnoterte foretak (nr. 2). Det følger av årsregnskapsforskriftene for finansforetak at banker, finansieringsforetak, pensjonskasser og morselskap i finanskonsern skal følge reglene for store foretak. Forsikringsselskaper, verdipapirforetak, verdipapirfond og forvaltningsselskap for verdipapirfond er imidlertid ikke pålagt å følge disse reglene. Revisorforeningen

mener at alle finansforetak bør være pålagt å følge reglene om samfunnsansvarsrapportering.

Vi mener også at offentlige foretak og offentlig eide selskaper bør omfattes. I prinsippet bør alle statlige og kommunale foretak og selskaper eiet av staten eller kommuner omfattes av reglene om samfunnsansvarsrapportering. I tillegg bør det være et krav fra sentrale myndigheter at disse foretakene aktivt følger opp sitt samfunnsansvar, og blant annet utarbeider retningslinjer knyttet til oppfølgingen av sitt samfunnsansvar. I praksis kan det likevel forsvares å innføre slike krav først for de store offentlige og offentlig eide foretakene. Det vil imidlertid gi et uheldig signal om kravene til samfunnsansvarsrapportering ikke settes i verk for store offentlige og offentlig eide foretak før eller samtidig med store private foretak.

Unntakene

Vi mener at de foreslåtte unntakene fra rapporteringskravene kan utformes mer presist. Det gjelder både unntaket for datterselskap, for foretak som er tilsluttet FNs Global Compact eller rapporterer i henhold til GRI og for foretak som er underlagt likeverdige krav til samfunnsansvarsrapportering i andre land.

Vi oppfatter at unntaket for datterselskaper er ment å omfatte datterselskap slik dette er definert i regnskapsloven § 1-3. I så fall bør samme betegnelse (datterselskap) benyttes også i bestemmelsen om samfunnsansvarsrapport. Det vil også gjøre det klart at unntaket også omfatter datterselskap med utenlandsk morselskap som dekker rapporteringskravene. Vi mener at unntaket bør også omfatte datterselskaper med utenlandsk morselskap.

Unntak fra rapporteringskravet for foretak som rapporter etter Global Reporting Initiative (GRI) må presiseres. Det er viktig å merke seg at mange foretak kun refererer til GRI uten å erklære tydelig hvilket av nivåene for GRI-rapportering som brukes. Det bør derfor presiseres at dersom rapporteringen skal kunne gi grunnlag for unntak fra hovedregelen, må foretaket tydelig erklære at det følger GRI og angi hvilket nivå for GRI-rapportering som anvendes.

Unntaket fra rapporteringskravet for foretak som utarbeider fremskritt rapport (Communication on Progress - COP) etter kravene i FNs Global Compact (UNGC), vil ikke nødvendigvis oppfylle hensikten med lovkravet. Det er viktig å være klar over at UNGCs krav om fremskritt rapport på et par punkter avviker fra det som fremgår av hovedregelen.

De første fem årene krever UNGC kun rapportering på to av de fire områdene miljø, arbeidsrettigheter, anti-korrupsjon og menneskerettigheter. Selskapene kan dermed rapportere i henhold til UNGCs krav uten å rapportere på vesentlige samfunnsansvarsområder innen de to andre kategoriene i hele fem år.

UNGC setter kun krav til rapportering om praksis (inkludert retningslinjer "if applicable") og målbare resultater. UNGC setter ikke krav til en vurdering av resultater og eventuelle forventninger til arbeidet fremover, som hovedregelen i forslaget legger opp til.

UNGCs fire områder dekker ikke nødvendigvis alle foretakets vesentligste samfunnsansvarsutfordringer. Dermed, selv om et foretak rapporterer på alle de fire områdene, vil man fortsatt kunne unnlate å rapportere på vesentlige samfunnsansvarsområder. Eksempler på vesentlige samfunnsansvarsutfordringer

som ikke blir dekket er ansvarlig markedsføring for forbrukervarebransjen, produktsikkerhet for bilbransjen og beskyttelse av barn for mediebransjen.

Vi går derfor inn for å kvalifisere unntaket for foretak som utarbeider fremskrittssrapporter etter UNGC slik at det bare omfatter foretak der fremskrittssrapporten omfatter alle foretakets vesentligste samfunnsansvarsutfordringer.

Integrert rapportering

Det pågår omfattende arbeid internasjonalt med å utvikle såkalt integrert rapportering. Det vil si at foretakene i sin rapportering gir samlet informasjon om både finansielle og ikke-finansielle forhold av vesentlig betydning for å vurdere foretakets prestasjonsnivå/resultater. Da må det legges til rette for at finansiell informasjon i årsregnskapet kan presenteres i nær tilknytning til miljøinformasjon og annen samfunnsansvarsrapportering.

Foreløpig er ikke konseptet med integrert rapportering modent for å bli innlemmet i lovgivningen. Vi forventer en gradvis og rask utvikling internasjonalt i retning av rammeverk for miljø- og annen samfunnsansvarsrapportering som sammen med eksisterende rammeverk for finansiell rapportering (IFRS mv) kan danne grunnlag for fullt integrert rapportering. Inntil vi kommer dit, bør det legges til rette for at foretakene presenterer sin finansielle rapportering og samfunnsansvarsrapportering i en integrert sammenheng som kan bedre den samlede informasjonsverdien.

Vi oppfatter at lovforslaget ikke vil være til hinder for det. Det kan likevel være behov for å presisere adgangen til å rapportere om samfunnsansvar i et "eget dokument" i tråd med forventede internasjonale regler. Vi anser at en tydelig åpning for å gi informasjonen i flere dokumenter som presenteres samlet, vil legge bedre til rette for en god og integrert presentasjon av foretakets finansielle rapportering og samfunnsansvarsrapportering på ulike områder.

Vi viser i denne sammenheng til GRI som benytter en indeks (GRI index) til å identifisere hvor i rapporten nødvendig informasjon er oppgitt. Utover dette har ikke GRI formatkrav. Vi mener at en slik løsning kan være mer hensiktsmessig enn referanse til "eget dokument".

Samtidig er det viktig at informasjonen i rapporteringen er klart avgrenset. Se i denne sammenheng merknadene nedenfor om rapportering på internett.

Internasjonal harmonisering

Revisorforeningen støtter at rapporteringskravet i stor grad kopierer reglene i Danmark. Det er en fordel at omtrent de samme kravene også gjelder for store foretak i et naboland. Samtidig mener vi det bør være en målsetting å få til en større grad av internasjonalt harmoniserte krav og standarder om rapportering av samfunnsansvar. I en slik sammenheng bør Norge og norske myndigheter fremover være innstilt på å tilpasse de lovkravene som nå skal fastsettes og andre tiltak til en slik utvikling. Norske myndigheter bør arbeide for og delta i en slik internasjonal harmonisering av regler.

Forretningsdrevet samfunnsansvar

Vi mener at rapporteringskravet bedre vil understøtte bedriftenes arbeid med å innarbeide samfunnsansvar som en integrert del av sin forretningsdrift ved å være klare på at rapporteringen skal omhandle "forretningsdrevet samfunnsansvar". Det er viktig at dette ikke blir fremstilt som noe motsetningsforhold til hva foretaket gjør i forholdet til sine interessenter. Dette er tvert i mot i kjernen av det forretningsdrevne samfunnsansvaret, og det bør også reflekteres i lovkravet. Vi er enig med arbeidsgruppen i at "et samfunnsansvarlig forhold til interessentene ofte vil forutsette at bedriften også må avstå fra uetiske handlinger, og samfunnsansvarlig opptreden vil sann sett ofte kreve "passivitet". Men vi er ikke enig i at dette står i motstrid med at samfunnsansvaret skal være forretningsdrevet. Det å avstå fra uetiske handlinger vil også være nært knyttet til virksomhetens forretningsmessige suksess over tid.

Samfunnsansvarsrapportering med fokus på forretningsdrevet samfunnsansvar skaper størst verdi for virksomheten og interessentene. Samfunnsansvarsrapportering vil da ha et naturlig fokus på de vesentligste utfordringene for virksomheten og dermed være et nyttig verktøy for foretaksstyring. Dette inkluderer de utfordringene som er viktig både for selskapets interessenter og selskapets egen forretningsmessige suksess, og er dermed de utfordringene som det vil være verdifullt å rapportere på både for interessentene og selskapet. Måten selskapet identifiserer og prioriterer sine vesentligste samfunnsansvarsutfordringer bør derfor ligge i kjernen av hvordan rapporten utformes. Global Reporting Initiative (GRI) har lagt frem et forslag til hvordan man kan gå frem for å definere vesentlige samfunnsansvarsutfordringer, som nylig har vært til åpen høring og er nå i ferd med å ferdigstilles.

En rapportering på forretningsdrevet samfunnsansvar er også mer i tråd med forventningene til samfunnsansvarsrapportering fra et økende antall institusjonelle investorer. De ser i økende grad på hvordan selskaper håndterer utfordringer knyttet til samfunnsansvar fordi de ser en direkte sammenheng mellom hvordan virksomheten håndterer sine samfunnsansvarsutfordringer og virksomhetens finansielle resultater. Den økende oppslutningen om FNs Principles for Responsible Investment (PRI) er en indikasjon på en slik trend. I løpet av de fire siste årene har en rekke investorer signert PRI, og per september 2010 var mer enn 800 investorer tilsluttet initiativet. Samlet representerer disse en forvaltningskapital på mer enn 20 billioner USD.

Følg eller forklar

Revisorforeningen går inn for et forsterket følg eller forklar-prinsipp i reglene om samfunnsansvarsrapportering. Etter forslaget skal foretak som ikke har utarbeidet retningslinjer for samfunnsansvar, opplyse om dette i årsberetningen. Vi mener at store foretak som ikke vil arbeide systematisk med å følge opp og praktisere åpenhet om sitt samfunnsansvar, bør bli pålagt å forklare dette i årsberetningen. Det bør ikke være nok kun å opplyse om at det ikke er utarbeidet retningslinjer.

Samfunnsansvarsrapportering på internett

Etter forslaget kan redegjørelsen om samfunnsansvar gis i årsberetningen eller i dokument det er henvist til i årsberetningen. Arbeidsgruppen uttaler at et slikt separat dokument kan være et elektronisk dokument lagt ut på foretakets hjemmeside på internett. Rapportering på internett legger til rette for dynamisk informasjon med lenker og løpende oppdatering. Arbeidsgruppen går i tråd med dette inn for at informasjonen skal kunne publiseres løpende (s. 34).

Styrets ansvar for redegjørelsen, tilsier at det må være klart hvilket dokument og hvilken versjon av dokumentet styremedlemmenes underskrifter gjelder. For at revisor skal kunne gjøre sin konsistenssjekk, må det på samme måte være klart hvilket dokument og hvilken versjon av dokumentet som denne kontrollen er knyttet til. De danske reglene har en forskriftshjemmel til å fastsette nærmere regler om offentliggjøring, herunder regler om foretakets oppdatering av opplysningene på hjemmesiden og revisors plikter i forbindelse med de opplysningene som offentliggjøres på hjemmesiden. Det kan være grunn til å ha en slik forskriftshjemmel også i våre lovregler. Det er i hvert fall behov for at departementet gjør det klart at det dokumentet det henvises til i årsberetningen, uansett om redegjørelsen gis på foretakets hjemmeside, selv må inneholde all nødvendig informasjon og at dokumentet ikke kan endres.

Revisors konsistenssjekk

Vi støtter arbeidsgruppens forslag om at revisor skal vurdere innholdet i redegjørelsen om samfunnsansvar er konsistent med årsregnskapet og uttale seg om dette i revisjonsberetningen uavhengig av hvor opplysningene gis. Det blir på samme måte som for redegjørelsen om foretaksstyring og årsberetningen for øvrig.

Det bør på sikt vurderes om det i tråd med internasjonal utvikling på området bør stilles ytterligere krav til attestasjon av opplysningene eller deler av disse.

Med vennlig hilsen

Den norske Revisorforening

Per Hanstad
Adm. direktør

Harald Brandsås
Fagdirektør